

Examenul de bacalaureat național 2020
Proba E. d)
Filosofie

Varianta 5

Profilul umanist din filiera teoretică și toate profilurile și specializările din filiera vocațională, cu excepția profilului militar.

- **Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10punct din oficiu.**
- **Timpul de lucru efectiv este de 3 ore.**

I. TÉTEL

(30 punct)

Îrjăk a vizgalapra mindegyik helyzet esetében a helyes válasznak megfelelő betűt. Csak egyetlen helyes válaszlehetőség létezik.

1. Az élet értelme az alábbi sajátos problematikát határolja körül:
  - a. a funkcionalizmusét
  - b. az emberi természetét
  - c. az episztemológiáét
  - d. a gnoszeológiáét
2. A jó és a rossz olyan értékek, amelyek meghatározzák, azt a módot, ahogyan az emberek véleményt formálnak:
  - a. az ontológiáról
  - b. az esztétikáról
  - c. az erkölcsről
  - d. a pozitivizmusról
3. Egy alkalmazott etikai probléma:
  - a. vitatott jellegű
  - b. nincs morális jellege
  - c. nem vitatott jellegű
  - d. imorális jellegű
4. Az egyéni szabadságot a következő elmélet tárgyalja:
  - a. a tudományos megismerés
  - b. az abszolút idő
  - c. a relatív idő
  - d. a politika
5. A tettek, amelyekre az emberi élet értelmének fogalma utal:
  - a. mások számára esetlegesek
  - b. jelentősek az érintett személynek
  - c. jelentéktelenek más embereknek
  - d. nincs jelentőségük
6. A társadalmi politikai felelősség akkor alkalmazható, ha az emberek:
  - a. nem szabadok, hogy döntéseket hozzanak
  - b. szabadok, hogy döntéseket hozzanak
  - c. korlátozottak, hogy döntést hozzanak
  - d. korlátozottak, hogy ne hozzanak döntést
7. Az alkalmazott etikai problémák között található:
  - a. amikor ittasan vezetnek egy autót
  - b. az egyértelmű törvénytelen cselekedetek
  - c. az eutanázia
  - d. a jelzőlámpa piros színén átmenni a gyalogátjárón

8. A társadalmi-politikai szabadság kérdése:
- megismerés filozófia körébe tartozik
  - létezés körébe
  - erkölcs körébe
  - a politika körébe
9. A hedonizmus központi fogalma:
- a megismerés
  - az élvezet
  - az igazságosság
  - a szabadság
10. A társadalmi politikai felelősség akkor vállalható, ha:
- az emberek racionálisak
  - egy személy elvesztette a tudatát
  - némely ember manipulálható
  - nincs idő a tanácskozásra

II. TÉTEL (30 pont)

A A baloldali oszlopban az etikára jellemző fogalmak vannak felsorolva, a jobboldali oszlopban pedig ezekre vonatkozó megszámozott igaz állítások. Írjátok a vizsgalapra a baloldali oszlop betűinek és a jobboldali oszlop számainak helyes párosítását.

a. Deontológiai etika	1. Az a filozófiai felfogás ahol az élvezetet a boldogsággal aszociálták.
b. Hedonista etika	2. Az etikának azon része, amelynek fő elfoglaltsága a vitatott etikai problémák.
c. Eudaimonista etika	3. A kötelességből eredező cselekvéseket érvényesíti.
d. Alkalmazott etika	4. Úgy véli, hogy a boldogság a racionális tevékenységből származik, amit egy jó szellemben cselekszenek.
	5. Egy emberi cselekvés morális értékét meghatározza az a mód ahogyan az emberek elérik az érdekeiket.

16 pont

- B.** Érveljen megközelítőleg tíz sorban az alábbi tétel mellett vagy ellen, miszerint: „Az egyetlen cél, amikor a hatalom gyakorolható törvényes módon a társadalom bármely civilizált tagjával szemben saját akaratukkal szemben, az, amikor megelőzzük mások megsértését”(J. St. Mill) **8 pont**
- C.** Írjon egy példát, amelyben hangsúlyozza a személyi szabadság szerepét/jelentőségét egy demokratikus társadalomban. **6 pont**

III. TÉTEL (30 pont)

A. Olvassa el figyelmesen az alábbi szöveget:

Tehát mi vagyok én? Gondolkodó lény. Mi az egy gondolkodó lény? Ez oly lény, mely kételkedik, ért, fölfog állít, tagad, akar, nem akar, képzel s érez. (...) világos és határozott fogalmam van magam-magamról, hogy csak gondolkodó s nem kiterjedt lény vagyok, másrészt igen határozott fogalmam van a testről is, hogy csak kiterjedt s nem gondolkodó lény.

(R. Descartes, *Meditații despre filosofia primă*)

Válaszoljon az alábbi követelményekre:

- Azonosítsák a filozófiai alapgondolatot, amelyre a szöveg utal. **4pont**
  - Mutassanak rá, körülbelül fél oldal terjedelemben, egy összefüggésre, ami az *emberi természet* és a *gondolkodó lény* fogalmai között létezik, filozófiai értelemben használva a fenti fogalmakat. **10pont**
  - Fogalmazzák meg személyes véleményük, a szövegben megjelenő filozófiai nézőpont időszerűségére vonatkozóan! **6pont**
- B.** Tudván, hogy a filozófia egyik kérdése arra irányul, hogy egy társadalom igazságosnak tekinthető úgy, hogy az emberek között vannak egyenlőtlenségek.
- Érveljenek körülbelül öt sor terjedelemben ennek a filozófiai eszmének/tézisnek az igaza mellett! **6pont**
  - Szemléltessék egy konkrét példán keresztül a *javak elosztása* és az *érdem* közötti kapcsolatot! **4pont**